

Veřejná politika, její modely a analýza

1. blok

Proč se zabývat veřejnou politikou?

- Protože veřejná politika (její výstupy) mohou ovlivnit každý subjekt ve společnosti (ať chce nebo ne)
  - Zákony, daně, sociální systém, tržní regulace,...
- Veřejná politika ovlivňuje
  - Veřejný sektor... rozhodnutí o veřejném sektoru zpravidla doprovází rozhodnutí o alokaci zdrojů
  - Soukromý sektor ... regulace chování tržních subjektů

Co je to veřejná politika?

- Cokoliv co s vláda rozhodne učinit nebo neučinit
- Veřejná politika je proces, který směřuje k **naplnění cílů, které jsou chápány jako cíle celé společnosti.**
- Jiný pohled: politika jako odraz zájmů jednotlivých subjektů (cílem je uspokojit své potřeby nikoliv potřeby společnosti)
- **Rozdíl mezi policy advocacy a policy analysis!**

Obsah pojmu veřejná politika

Zde napomůže angličtina....

- *Polity*:
  - Konkrétní nebo **existující řád**, instituce.
- *Politics*:
  - **Proces** a dynamická složka vytvářené politiky.
  - Ohled na různé zájmy a konflikty.
- *Policy*:
  - Obsah, výsledek, materiál, **cíl**, konkrétní politika.

Konkrétní politický řád tvoří rámec (*polity*), v němž na základě strategie politického konfliktu a konsensu (*politics*) vzniká materiální stránka (*policy*)

Hodnotové základy veřejné politiky

- Klíčové je chápání vztahu „rovnost“ a „svoboda“
- Spor o slučitelnost rovnosti a svobody
- Chápání vztahu rovnosti a svobody se vyvíjí od pohledu na práva:
  - Občanská (18. st.)
  - Politická (19. st.)
  - Sociální (20. st.)

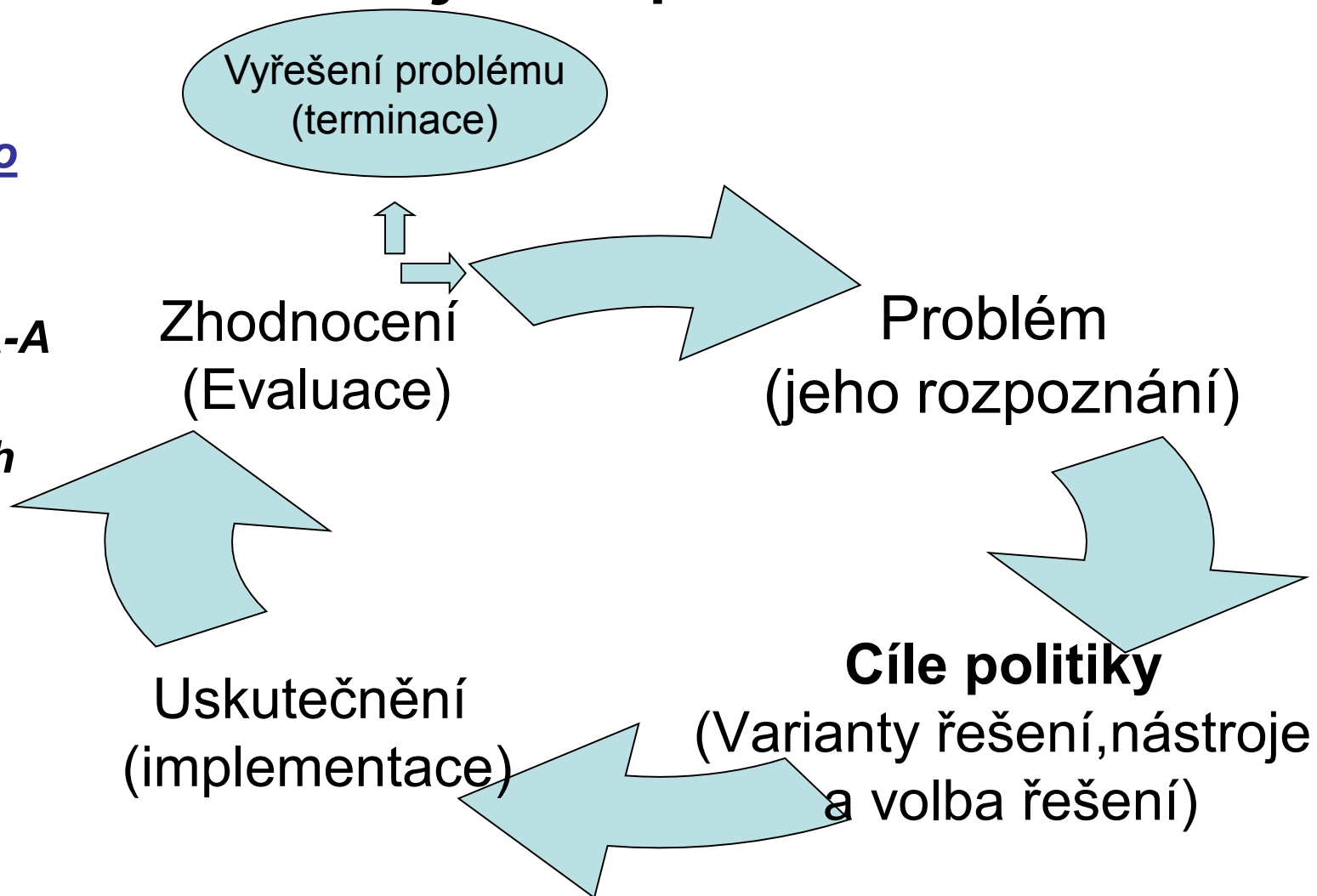
Druhy veřejné politiky

- Aktivní VP – snaží se anticipovat možná ohrožení i rozvojové příležitosti uspokojování veřejných zájmů. Využívá metod prognózování.
- Reaktivní VP – reaguje až když je veřejný zájem reálně ohrožen
- Liberální VP – zasahuje až tam, kde individuální zájem ohrožuje uznaný veřejný zájem
- Paternalistická VP – prosazuje uznaný veřejný zájem často bez ohledu na možnou újmu individuálních zájmů nebo na měnící se povahu lidských potřeb.

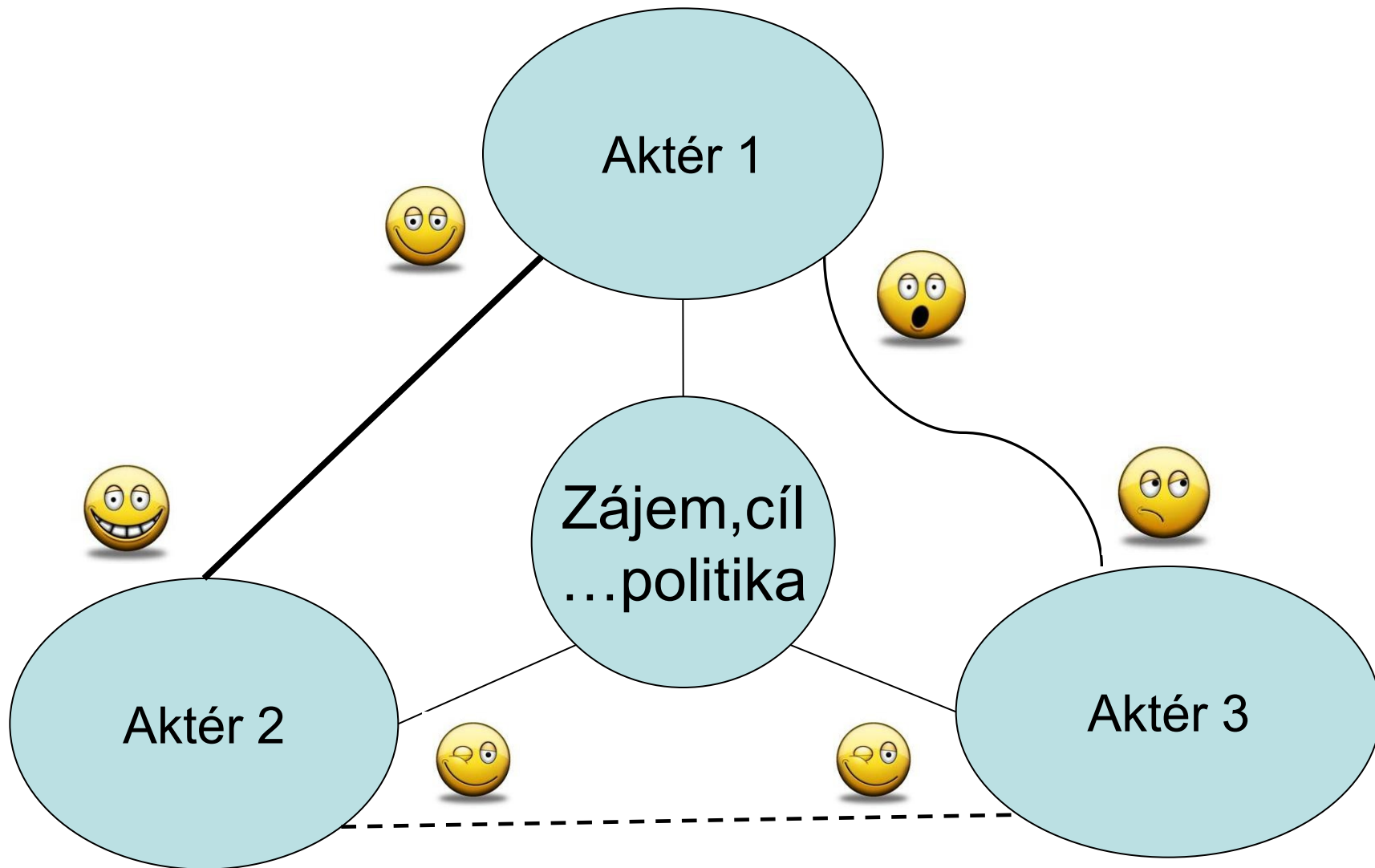
Politika jako proces

- Koncepce politického cyklu

- *Model A-A-A*
- *Koncepce politických sítí*

Politické sítě

Model A-A-A

Politika jako interaktivní proces mezi aktéry, kteří v jednotlivých arénách realizují svoje agendy.

1) *Politické arény* neboli rozdělení politik podle jejich účinků:

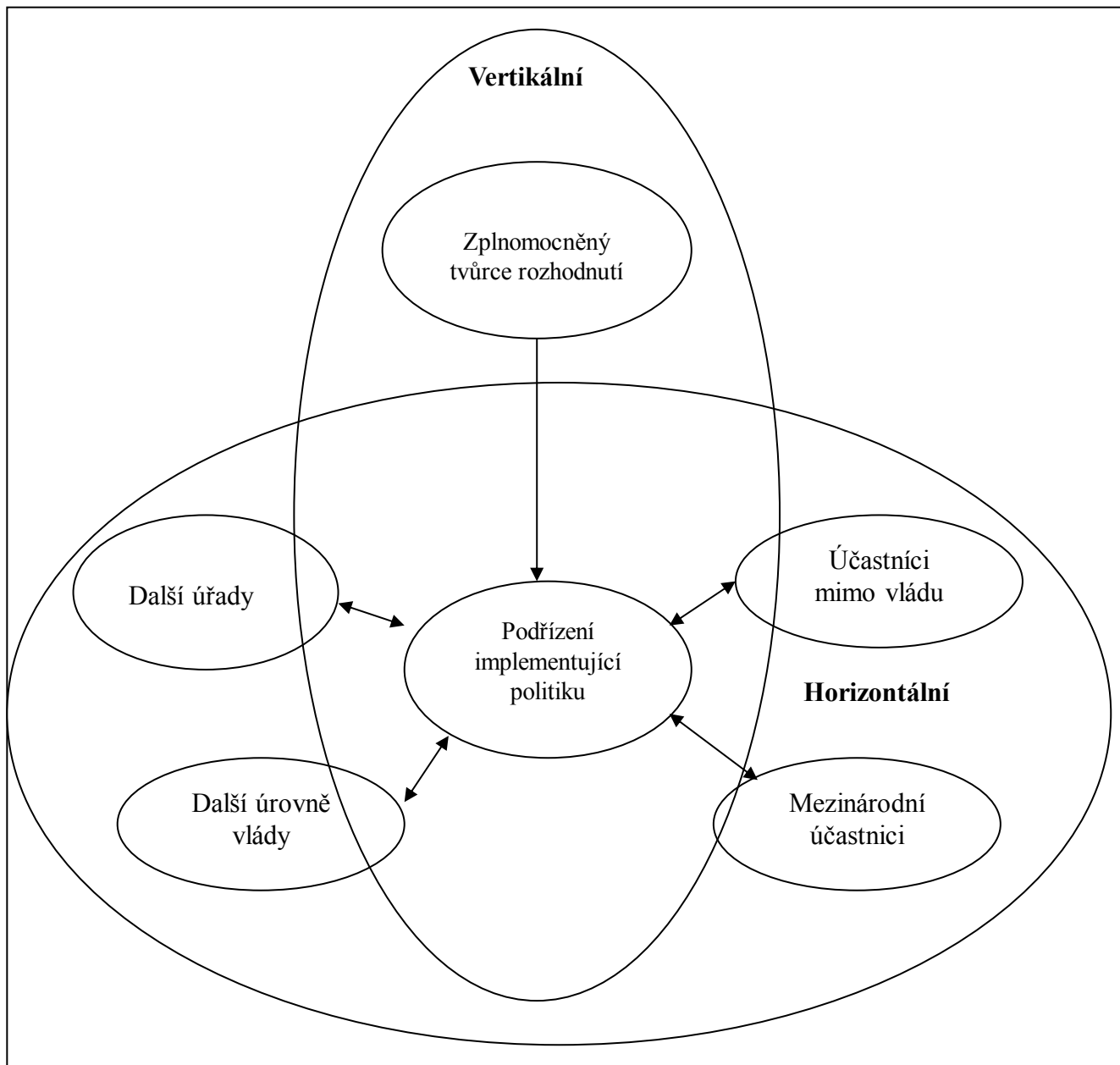
- **Distributivní politika**
- **Redistributivní politika**
- **Regulativní politika**

2) *Političtí aktéři*

- Politické strany, Legislativa, Exekutiva, Veřejnost, Byrokracie, Zájmové skupiny, Media

3) *Politická agenda* – je definována jako souhrn problémů, reflektovaných politickými aktéry uvnitř politických arén i mezi nimi.

Horizontální a vertikální dimenze politiky

Možnosti směřování veřejné politiky

Z morálních hodnot a ideologie vychází zjednodušeně dvě alternativy:

1. optimistický předpoklad: **společnost a její členové jsou schopni jednat zodpovědně.**
  - Základní otázkou je „co je vhodné pro společnost?“.
  - Důsledek: plánování a správa.
2. předpoklad, že **lidský intelekt je omezený** a je nutno použít jiné metody k řízení společnosti.
  - Důsledek: lépe je spolehnout na tržní řešení.

Hlavní přístupy ke zkoumání politiky

		Metoda teoretické konstrukce	
		Deduktivní	Induktivní
Jednotka analýzy	jednotlivec	Teorie racionální volby (Veřejná volba)	Sociologický individualismus (Ekonomie blahobytu)
	kolektiv	Analýza tříd (Marxismus)	Teorie zájmových skupin (Pluralismus/Korporativismus)
	struktura	Institucionalismus (Analýza transakčních nákladů)	Socio-historický Neoinstitucionalismus (Statism)